

Erik Høegh-Andersens prædiken fastelavnssøndag

Taler

Erik Høegh-Andersen
Sognepræst i Trinitatis Kirke,
København

Dato

11. februar 2024

Sted

Trinitatis Kirke, Københavns
stift. [Transmitteret i DR P1]

Omstændigheder**Prædikentekster**

Paulus' Første Brev til Korintherne kapitel 13, vers 1-13
Lukasevangeliet kapitel 18, vers 31-43

Salmer

Hil dig, Frelser og Forsoner
Lov og tak og evig ære ske dig
Den vej, du gik i kors og trang
Min Jesus, lad mit hjerte få

Har lidelsen en mening? I dag fastelavns søndag begiver vi os ind på Via Dolorosa, lidelsens vej, som ender i Jerusalem.

De sidste afgørende dramatiske begivenheder på vejen hører vi først om i ugen op til påske. Men allerede i dag får vi at vide hvad der vil ske. Evangelisten fortæller at menneskesønnen, altså Jesus, skal overgives til romerne, og at de vil håne ham og mishandle ham og piske ham. Til sidst slår de ham ihjel, men på den tredje dag skal han opstå.

Vi hører det som en forudsigelse. Men formodentlig er det sådan man fra begyndelsen har sammenfattet Jesu liv. De sidste lidelsesfyldte dage, korsfæstelsen og opstandelsen påskemorgen, det har været det man berettede om, når man fortalte om Guds Søn og hans betydning for os. Senere har man så tilføjet udførlige beretninger om alle de andre begivenheder i hans liv. Man har tilføjet hans taler, replikker og alle lignelserne, og langt senere har man forestillet sig hvordan det begyndte i en stald i Betlehem.

Men det afgørende var og blev at menneskesønnen, Guds søn, gik ind i lidelsen og ned i døden, og derfra opstod han ind i Guds Himmel.

Lidelsen kan ikke tænkes væk, ligesom døden ikke bare er en tragisk og ulykkelig slutning på et guddommeligt levet liv. Lidelsen og døden er tværtimod det hele handler om. Det er hemmeligheden Gud vil vise os. Det er dér vi ser Guds herlighed og meningen med Jesu liv. Det fortæller evangelisterne og apostlen Paulus. Og det har man i den grad taget til sig op igennem kirkens historie - hvor man i bønner og prædikener og hymner, ikke mindst i fastetiden, har mediteret over Jesu lidelse og dens betydning for verden og for os.

Hvordan har vi det egentlig med det? At lidelsen er så central i den kristne tro? Jeg spørger fordi det jo er slående at vi lever i en lidelsesfornægtende kultur hvor vi på så mange måder forsøger at undgå lidelse. På det seneste er vi tilmed begyndt at sige at den ikke er værdig. Hvis livet gør alt for ondt, og hvis kvalerne ikke lige kan elimineres, er det så ikke mere værdigt at kunne sige at det vil jeg ikke være med til? Ja så hellere afslutte livet, inden lidelsen bliver alt for voldsom, og det bliver for uværdigt at være til. Altså er det som om vi mener at lidelsen i sig selv gør livet til noget som er mindre værd.

Samtidig med at der er så meget lidelse vi ofte har svært ved at forstå. Hos mange unge ikke mindst - som ellers i vores velfærdssamfund synes at have alle muligheder for sig. Alligevel kæmper mange med mistro og angst og sjælelige smerter.

Ja det forholder sig tilmed sådan at mange unge påfører sig selv lidelse for at overdøve den indre smerte de har. En undersøgelse foretaget af Børns Vilkår viser at 21 % af unge i 9. klasse har udøvet selvskadende adfærd. Fagfolk forklarer det sådan at når det unge menneske oplever et kaos af følelser inden i sig, ja en konstant uoverkommelig psykisk smerte, så kan de koncentrere smerten i noget håndterbart og overskueligt ved at skære i sig selv. Det er skamfuldt at påføre sig sår og ar, men det er en strategi der for en tid kan få det følelsesmæssige kaos til at forsvinde lidt.

Og så er der det at når man oplever smerte og skærer sig i sin arm, eller hvor det nu er, så ved man at det her er mig. Det kan man som ungt menneske sagtens komme i tvivl om i en perfektionskultur hvor man i alle sammenhænge skal være og tage sig ud på bestemte måder. Hvornår er jeg mig? I den fysiske smerte mærker jeg at jeg lever - det er mig som mærker dette her.

Så Jesu lidelse – er vel på én gang noget vi i vores lidelsesforskrækkede kultur har svært ved at forstå og tage imod, samtidig med at den taler lige ind i en virkelighed som i den grad findes. Hos mange unge og jo tydeligt beskrevet i

tidens litteratur. Aldrig har så mange nyudgivne bøger handlet om vores skrøbelige og sårbare liv. Aldrig har angsten haft så fremtrædende en plads. Helt tilbage i 1969 kunne digteren Inger Christensen i det store digt ”det” skrive: ”Det begynder/ Det begynder igen/ Det begynder i mig/ Det begynder i verden/ Det begynder i angsten”. Angsten må vi for alt i verden ikke fornægte eller forsøge at beherske, men vi må, siger hun ” gå ind under angsten som vi går ind under bruseren”, ”vi må overleve med angsten i behold” – så først kan vi være på højde med verden og være i den levende og vågne, men også lidende tilstand hvor alting kan begynde på ny.

Det er et tema mange af vor tids forfattere og digtere er optaget af. De viser at angsten og lidelsen, det uperfekte og sårbare liv, i den grad findes, og det giver os en ny adgang til at være i og mærke den verden vi lever i.

Og når vi nu her i fastetiden hører om Jesu vej gennem lidelsen, om hans møde med fortvivlede mennesker som er ramt i deres inderste, om hans konfrontation med tilværelsens ondskab og dæmoni, ja om al den lidelse han selv udsættes for, så er det for at vække denne medlidende sensibilitet i os. Så er det for at vi skal kunne mærke at i lidelsen er vi ikke alene, men vi er hos hinanden, og Kristus er hos os, og det er her verden har en chance for at begynde på ny. I en kærlighed som forbinder os med hinanden - i vores skrøbelige og forrevne liv. Kærligheden som ifølge Paulus tåler alt, tror alt, håber alt, udholder alt. En kærlighed som aldrig hører op, men som bliver ved med at udgå fra korset, fra Gud, og strømmer ind i os, ind i alt.

Jesu lidelse – menneskesønnen som lider døden på korset – vi skal forstå det sådan at det ikke bare er noget som fandt sted engang. Det er en begivenhed med kosmisk rækkevidde. En begivenhed som viser at nu er Gud til stede, medlidende, i al den smerte og fortræd som var og er.

Gud er i det liv vi ikke kan finde ud af. I det liv hvor mennesker omkring os – unge og gamle - skammer sig og skjuler sig for ikke at vise deres indre kaos frem. Ligesom Gud er i al den grufulde lidelse vi ved om og næsten ikke kan holde ud at tænke på. Gud er hos de krigsramte og sørgende familier - i Gaza og Ukraine, hvor som helst. Og Gud er i den sorg og lidelse det er at naturen lider overlast, og der hvert år er arter som uddør på grund af os.

Sådan vil fasten og evangeliet i dag fortælle os om et altomfattende gudsnærvær. Et nærvær i lidelsen som vi kaldes til at se og følge og være i.

Disciplene forstår ganske vist ikke hvad det handler om, da Jesus fortæller dem om den skæbne der venter ham i Jerusalem. De vægrer sig ved at følge ham - som vi sikkert også ville gøre det. De har det jo godt. Hvorfor så opsøge nederlaget og ydmygelsen, ja døden, hvis det er det der venter ham.

Men en blind tigger der sidder i vejkanten, forstår at i dette menneske er der noget afgørende han ikke bare kan sidde overhørig og lade passere forbi. Han anråber Jesus som forbarmer sig over ham og helbreder ham, så han seende og medlevende kan følge Jesus på hans lidelses vej. Det er tydeligt at evangelisten vil fortælle os at den blinde i en vis forstand allerede er seende og ved noget som disciplene i deres magelighed og uforstand endnu ikke ved – som om han allerede besidder en indsigt i lidelsens og korsets guddommelige mysterium.

Men hvilken indsigt? Hvad fortæller lidelsen? Hvad betyder den? Er der en mening med den? Nej, der er ikke en overordnet, guddommelig mening med at nogle rammes af sygdom og sorg, mens andre befinder sig i krigshærgede områder med al den frygt og vold og ødelæggelse som hører krigen til.

Lidelsen findes – meningsløs og frygtelig som den til tider er. Men i lidelsen er der alligevel stadig mening i vores liv. Ja lidelsen kalder på noget afgørende i os – udholdenhed, kærlighed, tro. Og hvad enten vi nu selv er ramt, eller blot ved om vort livs skrøbelighed, og om den afgrund af smerte som findes i menneskers liv, så er der i lidelsen et kald til nærvær og deltagelse, til at vi står sammen i den sårbare og udsatte verden vi er fælles om.

Og i det liv hvor vi er hos hinanden, og Gud er hos os, vil vi kunne erfare at der er forunderlige kræfter som bærer os, og som viser os vejen til et nyt, et sandere og dybere liv end vi før har kendt - i vores ofte alt for selvsikre og strømlinede liv.

Symbolsk bliver det vist i kunsten ved at der vokser blomster frem af Jesu sår. Det er i smerten, i Jesu hengivelse på korset, i den kærlighed som tager lidelsen på sig, at der åbnes en vej til et nyt himmelsk liv, til en indre fred, inde i det kaos og den smerte det er at være til.

Lidelsen hører med til livet. Ikke som noget mindre værdigt det for enhver pris gælder om at undgå og at slippe for. Tværtimod. Den kalder på det fineste og mest betydningsfulde i os – på ånd og tapperhed og på kærlighedens mod til nærvær og hengivelse.

Sådan at den russiske forfatter Dostojevskij omvendt kan sige: ”Det eneste jeg virkelig er bange for, er dette: Ikke at være min lidelse værdig”.

Det er det vi skal lære ved igennem fasten at følge Jesus på lidelsens vej. At turde stå ved den lidelse der er, at tage på den os, men også vide at Kristus er hos og i sin kærlighed bærer lidelsen sammen med os og hjælper os med i tro og håb at holde ud i det udsatte og svære liv ingen af os kan stå alene med. Amen.

Kilde

trinitatis.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Anden tekstrække, Fastelavn, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/erik-hoegh-andersens-praediken-fastelavnssondag>